

ก่อนตั้งอนุญาโตตุลาการ..

เหมืองทองอัครา-ชาวบ้านมีคดีกันเป็นพรวน

พิฉิตร/พิษณุโลก - แม้จะถูกสั่งปิดเหมืองมาร่วมปี แต่ความขัดแย้งระหว่างเหมืองทองอัครา-ชาวบ้านเขาเจ็ดลูกยังคงคุกรุ่น หลายคดีที่ฟ้องร้องกันมาก่อนหน้านี้ยังคงศาล

ขณะที่บริษัทคิงเคสท์ บริษัทแม่ของเหมืองทองอัครา หรือบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เดินหน้ายื่นฟ้องอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ เพื่อให้รัฐบาลไทยทบทวนการใช้ มาตรา 44 สั่งปิดเหมือง-เรียกค่าชดเชยหลายหมื่นล้าน ตลอดระยะเวลาที่เหมืองทองอัครา ดำเนินกิจการในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ พิฉิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน

ในพื้นที่แล้ว ผู้เกี่ยวข้องยังถูกฟ้องร้องดำเนินคดีกันเป็นพรวน

น.ส.ลือกัญญา ชีระชาติดำรง ชาวบ้าน ต.เขาเจ็ดลูก อ.ทับคล้อ จ.พิฉิตร หนึ่งในแกนนำชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองทองอัครา เปิดเผยว่า เริ่มจากคดีที่ 1 บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด ฟ้องตน และนางสาวชญชิตา ลิ่มนันทกุล ตัวแทนชาวบ้านอีกคน ในข้อหาหมิ่นประมาท และ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ช่วงที่นำชาวบ้านไปยื่นหนังสือต่อสถานทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย เมื่อ 14 กันยายน 2558 ซึ่งคดีนี้ศาลยกฟ้องไปแล้ว

คดีที่ 2 เหมืองทองคำ ฟ้อง น.ส.ลือกัญญา ชีระชาติดำรง และ นางสมลักษณ์ หุตานวัตร ตามข้อหาความผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ กรณีโพสต์เรื่อง BOI ซึ่งคดีนี้ศาลได้ยกฟ้องไปแล้วเช่นกัน

คดีที่ 3 เหมืองฯ ฟ้อง น.ส.ลือกัญญา พร้อมชาวบ้าน 27 คน ข้อหาชุมนุม ชัดขวางบริษัท เหมืองทองคำไม่ให้ระเบิดและขนแร่ คดีนี้ศาลตัดสินให้ชาวบ้านชุมนุมด้วยความสุจริต เพราะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ ศาลเมตตาให้รอกำหนดโทษภายใน 1 ปี

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2559 บริษัทอัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ผู้ดำเนินกิจการเหมืองทอง ขนแร่ผ่านเส้นทางสาธารณะบริเวณถนนรอบเหมือง แต่มีการระบุว่า ทางกลุ่มชาวบ้านรวมตัวกันเข้าขัดขวางรถขนแร่เพื่อไม่ให้ผ่านเส้นทาง หลังจากนั้นทางบริษัท ได้ให้ตัวแทนเข้าแจ้งความเอาผิดชาวบ้านดังกล่าว

ขณะที่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองทองอัครา ก็ได้ฟ้องร้องบริษัทอัครา หลายคดี คือ น.ส.ลือกัญญา ชีระชาติดำรง ยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม, อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, คณะกรรมการเหมืองแร่, อธิบดีกรมป่าไม้ และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ดลูก ต่อศาลปกครอง พิษณุโลก เมื่อปลายปี 2553 ขอถอนประทานบัตรเฟสที่ 2 เมื่อ 27 มีนาคม 2555 ตามคดีดำเลขที่ 228/2553 คดีแดงเลขที่ 163/2555 เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตรของบริษัทฯ เป็นจำนวน 5 แปลง



ศาลปกครองเห็นว่า แปลงประทานบัตรจำนวน 5 แปลง ดำเนินการทำ EHIA ภายใน 1 ปีให้เรียบร้อยก่อน เพราะถือว่าเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงตามมาตรา 67 กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถ้าภายใน 1 ปี หากบริษัทไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จก็ให้เพิกถอนประทานบัตรทั้ง 5 แปลง

คดีที่ 2 ชาวบ้านพิจิตร และเพชรบูรณ์ เกือบ 400 คน ฟ้องบริษัทอัคราฯ ที่ศาลแพ่งรัชดาภิเษก แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เมื่อ 27 พฤษภาคม 2559 เรื่องละเมิด ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เรียกค่าเสียหายเป็นค่ารักษาพยาบาลการเจ็บป่วยมีสารพิษในร่างกาย, ค่าเสื่อมสุขภาพอนามัย, ค่าใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพในครัวเรือน, ค่าขาดประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เรียกค่าเสียหายคนละประมาณ 1,588,000 กว่าบาท รวมกว่า 600 ล้านบาท ล่าสุดคดียังอยู่ชั้นไต่สวนเพื่อตัดสินว่าจะให้เป็นคดีแบบกลุ่มหรือไม่

คดีที่ 3 ชาวบ้าน หมู่ที่ 3 บ้านเขาดิน หมู่ที่ 7

บ้านหนองนก หมู่ที่ 8 บ้านเขาดิน หมู่ที่ 9 บ้านเขาหม้อ ต.เขาเจ็ดยอก อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร จำนวน 108 คน ฟ้องบริษัทอัคราฯ ขยายโรงงาน โดยไม่ได้รับอนุญาต มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นจำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 14 ในชื่อทนายเลขาต่อหน้าที่ ปล่อยให้บริษัทอัคราฯ หนึ่งฯ สร้างบ่อทิ้งเก็บกากแร่แห่งที่ 2 และประกอบโลหกรรมส่วนย่อยโดยไม่ชอบหรือไม่ได้รับอนุญาตจากราชการ, ออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบ



ด้วยกฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 11) และละเลยไม่ดูแลทางสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 12) ขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้

1. ให้โรงงานเหมืองแร่ทองคำและประกอบโลหกรรมส่วนขยายของบริษัท อัคราฯ หนึ่งฯ จำกัด หยุดการทำงานและห้ามออกใบอนุญาตการขยายโรงงานให้บริษัทอัคราฯ หนึ่งฯ ด้วย
2. เพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ก่อสร้างบ่อทิ้งเก็บกากแร่บนพื้นที่จัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ที่ 1/2548 และที่ 2/2553 (ที่ถูกคือที่ 2/2554)
3. ห้ามก่อสร้างบ่อทิ้งเก็บกากแร่แห่งที่ 2 (TSF2) บนที่ดินตามใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ที่ 1/2548 และที่ 2/2553 (ที่ถูกคือที่ 2/2554)
4. ให้คืนสภาพทางสาธารณสุขสายนาตาห้วย-อ่างหิน
5. เพิกถอนการออกโฉนดที่ดินเลขที่ 16811 ตำบลเขาเจ็ดยอก อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
6. ขอให้ระงับการดำเนินการใดๆ ในเขตพื้นที่โครงการขยายโรงงานประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ และพื้นที่ก่อสร้างตามใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ที่ 1/2548 และที่ 2/2553

ศาลปกครองพิพากษาสั่ง "อัคราฯ หนึ่งฯ หรือบริษัทอัคราฯ หนึ่งฯ" ระงับทำเหมืองทองคำในพื้นที่ส่วนขยาย และห้ามใช้บ่อทิ้งเก็บกากแร่แห่งที่ 2 เมื่อ 29 พฤษภาคม 2557 ตามคดีหมายเลขดำที่ ส.2/2555 คดีหมายเลขแดงที่ ส.2/2557

คดีที่ 4 ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น คือ ยกฟ้อง กรณีโจทก์ จำนวน 2 ราย ยืนฟ้อง 4 จำเลยฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ชื่อทนายเลขา มาตรา 157 เนื่องจากทางราชการปล่อยให้บริษัทอัคราฯ ขยายโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาต.